

De Journalist

Magazine van de VVJ

België-Belgique

P.B.

8900 IEPER 1

3/8136

Afgiftekantoor Ieper

Rol van de pers in de zaak Sauwens

Journalist Jan Lambin overleden

Uitreiking Nikon fotopersprijzen

Actueel

(Belga) - Bronvermelding kan beter	4
Dexia-Persprijzen uitgereikt	5
Jan Lambin: geen carrièreplanning	
'De laatste reis'	

Dossier

Harde informatie uit ondemocratische bron	6
En de week eindigde met schieten op de boodschapper	7
De Beelden met Sauwens	8
VTM de bevriende zender van het Vlaams Blok?	9
Verantwoordelijkheid neemt toe	10
Geen stap te ver	

Nieuws uit de verenigingen

Standpunt Zelfstandigen over auteursrechten	11
Oproep: 'Het leven zoals het is... van een freelancer'	

Actueel

Europese fotoprijzen voor Stephan Vanfleteren	12
---	----

Onder embargo

12

Mens achter het nieuws

Herman Sourbron: Soms schrijf ik een lezersbrief	13
--	----

Actueel

De broekzak-vestzakoperatie van RMG	14
Paritair Comité voor de geschreven pers?	
Vliegende reporter landt in Brussel	15

foto: Philippe Lebeau

Johan Sauwens:
Exit na een mediastorm.

Magazine van de Vlaamse
Vereniging van
beroepsJournalisten

2de jaargang
22 mei 2001, nummer 33
Verschijnt veertiendaags

Redactieraad

Laurent Coppens
Pol Deltour
Farid El Mabrouk
Wout Pittoors
Luc Standaert
Luc Vanheerentals

Redactie en coördinatie

Ann Deceunynck
Internationaal Perscentrum Vlaanderen
Grote Markt 40
2000 Antwerpen
Tel. 03/290 63 73
Fax 03/232 21 30
de.journalist@pandora.be
ann.deceunynck@euronet.be

Abonnementen en advertenties

Lisbeth Moons
Vlaamse Vereniging van
BeroepsJournalisten
Steenkoolkaai 9 b
1000 Brussel
Tel. 02/229.14.70
Fax 02/223.02.72
vj@belgian-journalist.be

Abonnementsprijs:

3.200,- Bef per jaar
1.500,- Bef per jaar voor leden van de
Association des Journalistes Profes-
sionelles (A.J.P.), Vereniging van de
Journalisten van de Periodieke pers
(V.J.P.P.) en studenten.

Vormgeving

Prepress Publiwest

Drukkerij

Publiwest N.V.
Drukkerij Sansen
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18

Lid van de Unie van Uitgevers van de
Periodieke Pers

VLAAMSE
VERENIGING VAN
BEROEPSJOURNALISTEN

Politiek spel

Soms dringt een thema zich op. Na de door het Vlaams Blok georkestreerde liquidatie van Vlaams minister Johan Sauwens, kan je als journalistenblad moeilijk anders dan proberen na te gaan of de veel bekritiseerde rol van de pers in deze zaak ook echt voor kritiek vatbaar was. Om te beginnen een vaststelling: Johan Sauwens had zichzelf heelwat miserie en de politieke wereld een sensationele week kunnen besparen door niet naar de bijeenkomst van het Sint-Maartensfonds te gaan. Dat een krant daar al of niet via een tip achter komt en bericht over brengt is verder de normaalste zaak van de wereld, al stellen we vast dat ook bij De Morgen de dictatuur van de lekkere titels heerst. De kop 'Sauwens bouwt feestje met Vlaamse SS' suggereert immers iets heel anders dan de nogal saaie kof-fieklets-achtige toestand waarover het bleek te gaan. Wat er daarna gebeurde werd politiek geregisseerd. Door SP en Agalev, die na enige aarzeling toch het ontslag van Sauwens eisten, maar vooral door het Vlaams Blok, dat er terecht op gokte dat SP en Agalev in een opbod met elkaar verzeild zouden geraken. En toen bleek dat de VLD en de publieke opinie nog niet helemaal overtuigd waren, gooide het Blok er de videobeelden bovenop. Niet door de band gewoon vrij te geven, maar door hem te tonen aan de Wetstraatpers, met deskundige commentaar. Want lang niet elke journalist weet waar welke leuzen en runetekens precies voor staan. En de kracht van het beeld is zo sterk dat het Sauwens de das omdeed, zelfs zonder dat het te zien was. Want buiten het twintigtal journalisten dat die woensdag in het Vlaams parlement aanwezig was, heeft niemand de beelden te zien gekregen. Maar toen die journalisten aan de politici vertelden dat de beelden bestonden, was het lot van de Bilzenaar bezegeld. Hebben wij, de journalisten, ons laten manipuleren door het Vlaams Blok? Het antwoord is ja, nogal duidelijk. Maar we zijn in goed gezelschap, want in het hele Sauwens-drama marcheerde de politiek, met op kop twee meerderheidsfracties, precies in de richting die door het Blok werd aangegeven.

En bovendien hebben wij een excuus en zij niet. De politici zijn immers niet verplicht in de vallen van het Blok te trappen, maar wij journalisten zijn wel verplicht te verslaan wat we meemaken. Toch moeten we waakzaam blijven.

In 'correcte politieke kringen' werd de voorbije dagen twijfel gezaaid over het democratisch gehalte van Johan Sauwens. Dagen eerder was door die zelfde politiek correcte kringen de CVP al de les gelezen omdat die partij "samen met extreemrechts" betoogd had tegen het Lambermont-akkoord. En als we vorige week een prominente vertegenwoordiger van de strekking-Anciaux binnen de Volksunie moesten geloven, dan was Geert Bourgeois "aan het afglijden naar extreem-rechts".

Wie herinnert zich de situatie zo'n tien jaar geleden, toen Guy Verhofstadt zijn liberaal volk nog door de woestijn leidde, en de socialistische familie nog niet geplaagd was door schandalen. Toen werd vanuit die familie regelmatig gesuggereerd dat die liberalen toch niet helemaal zuiver op de democratische graat waren en gevaarlijk ver naar rechts overhielden. Met andere woorden: het is niet omdat een politicus een andere politicus voor fascist uitscheldt dat hij het ook meent. Dat hoort bij het politieke spel. En dat spel kunnen wij journalisten niet meespelen. Wij moeten voorzichtiger zijn met kwalificaties als 'fascist'. Want als wij het zeggen, dan gaan de mensen het nog geloven ook.

Luc STANDAERT

Foto: Johan Van Cutsem

(Belga) - Bronvermelding kan beter

Gerrit De Clercq

Enkele Vlaamse kranten zijn erg slordig in de vermelding van Belga als nieuwsbron of nieuwskanaal. Dat blijkt uit een eindwerk waarmee Veerle Delbeke aan de Gentse Arteveldehogeschool (optie Journalistiek) afstudeert.

Dat kranten Belga-berichten als eigen werk publiceren, is een oude frustratie bij het persagentschap. Soms wordt een bericht gepubliceerd zonder vermelding van Belga als nieuwskanaal of -bron, in andere gevallen worden enkele woorden of zinnen veranderd en wordt het bericht 'anoniem' of als eigen berichtgeving gepubliceerd.

In haar eindwerk 'Het persagentschap Belga: geschiedenis, werking, gebruik in vier Nederlandstalige dagbladen', onderzocht Veerle Delbeke De Morgen, Het Nieuwsblad, Het Belang van Limburg en Het Laatste Nieuws in de periode maart-april 2000. Van elke krant onderzocht zij in zeven edities onder meer het aantal Belga-berichten, hun plaats in de krant en de bronvermelding.

Voor De Morgen en Het Laatste Nieuws 'vergeten' Belga te vermelden. 'Plagiaat is dit niet echt, want de kranten betalen voor onze berichten', verklaarde nieuwsmanager Marc Hollanders aan de laatstejaarsstudente.

Correct is het niet, maar Belga-redacteuren staan vrij machteloos: de kranten zijn niet alleen klanten van Belga, zij zijn ook de belang-

rijkste aandeelhouders.

Volgens Wout Pittoors, voormalig Belga-redacteur, kunnen journalisten van het persagentschap zich niet op het auteursrecht beroepen. In Groot-Brittannië ligt dat anders. 'Daar zou een krant onmiddellijk een proces krijgen als zij een bericht overneemt zonder de bronvermelding Reuters.'

Voor haar eindwerk vergeleek Veerle Delbeke berichten uit de vier kranten met de originele Belga-berichten. Zij deed dat onderzoek op de redactie van Belga. In haar eindwerk zijn enkele voorbeelden afgedrukt.

Algemeen is Belga onmisbaar voor de Belgische pers, schrijft de studente, en de meerderheid van de Vlaamse kranten past de bronvermelding correct toe.

Delbeke beschrijft ook de actuele geschiedenis van het persagentschap, waarin sociale onrust niet ontbreekt. De jacht op 55-plussers, die bij heel wat persbedrijven heeft toegeslagen, spaarde ook Belga niet. Zo zette het bedrijf eind 1999 - na een studie van een consultingbureau - 17 'oudere' journalisten collectief aan de deur.

'Belga nieuwe stijl' kon geboren worden: sneller en korter in de berichtgeving, op zoek naar nieuwe doelgroepen en nieuwe middelen. En goedkoper.

Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers Cvba.

... geniet het vertrouwen van duizenden auteurs

Auteurs, componisten, uitgevers, dichters, romanschrijvers, dramaturgen, cineasten, scenario- en dialoogschrijvers, fotografen, grafici, tekenaars, kunstschilders, beeldhouwers, arrangeurs, bewerkers, vertalers, choreografen, ...

Afdeling Communicatie

Nieuwe website (in juni 2001)

Tel. 02/286 82 41

Fax 02/230 38 11

Gsm 0475/71 86 92

Http://www.sabam.be

E-mail: thierry.dachelet@sabam.be

Dexia-Persprijzen 2000 uitgereikt

Foto: Jacques Collet

Uitreiking Dexia-Persprijzen.

Voor deze 38ste editie waren de vroegere 'Gemeentekrediet-prijzen' in een nieuw kleedje gestoken. Zo zijn de diverse categorieën (geschreven pers, radio, televisie, en economische berichtgeving) verdwenen. De jury wijst over alle disciplines heen zoveel laureaten aan als ze wil. Die

De eerste Grote Dexia-prijs, ter waarde van 5.000 euro, is op 10 mei jl. uitgereikt aan zelfstandig journalist Karl Martens voor de reportage 'De Schat van Mauretanië', die hij maakte voor de reeks 'De wereld is klein' op Canvas.

krijgen allen een geldprijs. In een tweede ronde wordt beslist of er een Grote Dexia-prijs wordt toegekend. En die ging dit jaar dus naar Karl Martens.

Voorts wil Dexia nog altijd journalisten bekronen voor hoogstaand nieuws- en reportagewerk over België of zijn inwoners.

Naast eindwinnaar Karl Martens waren er nog zeven andere Vlaamse laureaten: Veerle Beel (De Standaard) voor 'Stokvis'; Johannes Bucher (Canvas) voor 'De gemengde scheiding'; Dirk Draulans (Knack) voor 'Een lijdensweg vol leugens'; Bert Govaerts & Karel Schoetens (Canvas/Histories) voor 'De bibliotheek van Leuven'; Georges Kamanayo (Canvas) voor 'Kazungu de Metris'; Dirk Leestmans (Canvas/Spots) voor 'Paviljoen F - Merksplas'; Kris Verhaegen (Radio 1/Piazza) voor 'Dan kunnen we maar beter samen gaan'.

Aan Franstalige kant kregen Francois Ryckmans & Eric d'Agostino (RTBF Radio) de Grote Prijs Dexia Bank mee naar huis voor 'Memoire(s) noire(s) d'une Independance'. (AD)

Jan Lambin: geen carrièreplanning

Foto: Doc

Jan Lambin

Op 77-jarige leeftijd overleed op 5 mei te Antwerpen beroepsjournalist Jan Lambin. Op zijn uitdrukkelijk verzoek werd de uitvaartplechtigheid in beperkte kring gevierd en werden er geen rouwbrieven rondgestuurd. Gaston Durnez schreef nadien voor De Journalist de hierbij afgedrukte tekst als afscheid aan zijn zeer goede vriend.

Dirk Somers, zelf ook beroepsjournalist en producer bij Radio 2, typeert zijn schoonvader Jan Lambin als 'zeer eigenzinnig en eigenwijs'. 'Niet alleen stond hij ervoor bekend als journalist tegen de directie in onverschrokken een eigen mening te behouden en te verdedigen, ook in zijn carrièreplanning was Lambin altijd zijn eigen baas. Hij weigerde promotie omdat hij absoluut

journalist wilde blijven. Hij had een hekel aan administratie, ook aan gezag'. 'Met de computer werken heeft hij nooit willen leren. Hij bleef zweren bij een ouderwetse mechanische schrijfmachine'.

'We weten niet precies wanneer, maar zeker lang geleden, nam hij een cassetje op met instructies over wat er moest gebeuren na zijn overlijden. Daarop hoorden we dat hij wenste dat de begrafenis in familiekring gehouden zou worden. We hoorden ook dat hij niet wilde dat er gezongen zou worden. Hij had ook gedictieerd welke vermeldingen hij belangrijk vond in de aankondiging van zijn overlijden, en in welke bewoording ze moesten neergeschreven worden. Dat waren 'gepensionneerd radiojournalist BRT 1', 'erelid van de Provinciale Commissie voor Monumenten en Landschappen Antwerpen', 'Medestichter van de Academie voor de Streekgebonden Gastronomie (A.S.G.)' en 'Ridder van de Orde van Driekoningen'. (AD)

'De laatste reis'

De radiojournalist en publicist Jan Lambin is op 5 mei 2001, in de leeftijd van 77 jaar, in Antwerpen overleden. Op zijn verzoek had de uitvaart in familiekring plaats en werden geen rouwbrieven verzonden. Zo was Jan: hij hield niet van drukte, hij wou geen "last verkopen", en geen "beslag maken".

Jan Lambin, op 9 februari 1924 in Antwerpen geboren, stamde uit een Limburgse-Antwerpse familie en zijn ouders waren bekende en verdienstelijke figuren uit het sociaal-culturele leven van hun tijd. Zijn moeder, José Pasquasy, publiceerde een drietal familieromans. Zijn vader, Marcel Lambin, mag als directeur-generaal van het Rode Kruis een pionier worden genoemd, zowel door de groei van deze organisatie als voor de vernederlandsing van haar bedrijvigheid in Vlaanderen. Marcel Lambin was tevens een verdienstelijke historische publicist, met o.m. een boek over Hendrik Conscience.

Jan Lambin erfde hun belangstelling en hun pen. Zijn studies werden in de oorlogsomstandigheden onderbroken en na de Bevrijding kwam hij spoedig in de journalistiek terecht. Hij behoorde tot de eerste naoorlogse nieuwsredactie van het NIR, de latere BRT. In een bloemlezing uit de roemrucht Kroniek van de Dag uit de jaren vijftig en zestig vinden we ook zijn naam.

Gaandeweg specialiseerde hij zich in de toeristische informatie en in 1964 begon hij met een eigen programma, De Postiljon, dat vijf keer per week werd uitgezonden. Het maakte hem op zijn beurt tot een pionier. Het programma groeide uit tot een populair magazine over toe-

ristische, volkskundige en gastronomische onderwerpen. In 1969 werden zijn verdiensten terzake bekroond met de Radio-Oscar.

Het magazine, waaruit een tweetal boeken is gegroeid, (Zwerven door Vlaanderen en De Postiljon) bleef bestaan tot in 1984. Ondertussen speelde Lambin al vroeg een rol in diverse instanties die zich met natuurbeleid en gastronomie bezighielden. Zo was hij lange tijd lid van de Commissie voor Monumenten en Landschappen in de Provincie Antwerpen, en was hij medestichter van de Academie voor de Streekgebonden Gastronomie.

Jan was een Sinjoor met een nuchtere blik, die niet hield van rederijkerij. Zijn journalistenhart klopte voor oprechte mensen en dingen. Op vanzelfsprekende wijze behoorde hij tot de flamingantische generatie die, in de de geest van Vermeylens woord, "ons land schoner wilde maken".

Vijftig jaar geleden leerde ik, piepjonge verslaggever, hem op een reportage kennen: als journalistieke padvindende "versloegen" wij de Jamboree in Bad Aschl, ten jare 1951. Sindsdien zijn wij vrienden gebleven en hebben wij meer dan eens samengewerkt, o.m. bij het legendarisch bezoek aan de goede paus Johannes XXIII.

Nu wij tot afscheid werden gedwongen, had ik Jan als een dierbare broer willen danken in een lofrede, maar ik hoorde hem op zijn Antwerps zeggen 'Lottet ooit hé'. Heel stil wilde hij vertrekken voor zijn laatste reis. Wij wuiven hem na en drukken de hand van wie hem lief waren. Gaston Durnez

Harde informatie uit ondemocratische bron

Dissectie van een dilemma

Er wordt je harde informatie aangeboden, maar wel uit extreemrechtse hoek... Van een journalistiek dilemma gesproken ! Er gebruik van maken komt het Vlaams Blok politiek goed uit, en dreigt jou - zeker wanneer de informatie je ook nog eens 'exclusief' aangeboden wordt - schatplichtig te maken aan die partij. Maak je er géén gebruik van, dan verzaak je mogelijk aan je informatietaak, en hoogstwaarschijnlijk gaan andere media dan toch met het nieuws aan de gang. (Hoe) kan ons journalistieke geweten alsnog worden gesust ?

Pol Deltour

Het probleem is de afgelopen week twee keer op scherp gesteld. De eerste keer nadat De Morgen op maandag 7 mei verslag uitbracht van de meeting van het extreemrechtse Sint-Maartensfonds waarop ook Vlaams minister Johan Sauwens (VU) partij gaf. De tweede keer was de woensdag erna, toen eerst VTM en vervolgens alle andere Vlaamse media de aanwezigheid van Sauwens bevestigden, dit na het bekijken van videobeelden op uitnodiging van (en in het parlamentskantoor van) Vlaams-Blokvoorman Filip Dewinter.

Toch is er een fundamenteel verschil tussen beide situaties. De Morgen heeft zijn nieuws over Sauwens' aanwezigheid op de rechts extremistische reünie niet echt 'cadeau' gekregen van het Vlaams Blok of van welke extreemrechtse bron ook. Heel misschien was er wel een tip(je) vooraf, waarschijnlijker is van niet, zoals blijkt uit het (niet-ondertekend) verslag van de betrokken DM-journalist in de krant van 12 mei.

Diezelfde DM-journalist trok vervolgens discreet en zonder zich kenbaar te maken zaal Alpheusdal in Berchem binnen. Dat kon in casu ook. Volgens de Raad voor Deontologie kunnen journalisten undercover gaan wanneer het beoogde nieuws maatschappelijk relevant is en klassieke garingstechnieken niet volstaan om eraan te geraken. Belangrijk is dat dit undercoverwerk de journalist doorgaans in een onafhankelijker positie laat staan ten overstaan van het voorwerp van zijn werk. Dat ligt vaak anders wanneer men bepaalde informatie letterlijk krijgt van zijn bron, zeker wanneer het op de koop toe nog eens om een min of meer exclusief geschenkje gaat. De vraag rijst in hoeverre hiervan sprake was voor de rij journalisten die een na een binnen gelaten werden door Filip Dewinter in diens hoogsteigen parlamentskantoor om te kijken naar videobeelden van het Sint-Maartensfeest.

(Geen) entente

In het concurrentiële mediaklimaat van vandaag krijgen journalisten meer dan ooit met het gegeven van 'geven en nemen' te maken. Wie over (exclusieve) informatie beschikt, kan naar believen kiezen voor deze of gene journalist om het nieuws te verspreiden. Tegenover die voorkeurbehandeling staat dan vaak wel de vraag om een of andere tegenprestatie, goodwill bij voorbeeld, of eens een groot interview. Het Vlaams Blok, waar velen allicht goed thuis zijn in leven en werk van een nazi-hoofdman als Goebbels, is het net zo. In het kader van diverse parlementaire onderzoekscommissies waar hij in zat, leunde VB-kopman Gerolf Annemans permanent met nieuws in ruil voor interviews.

Inzoverre journalisten aan die eis om een tegenprestatie weerstaan, is er niets aan de hand. Dan is er immers geen sprake van een entente met extreemrechts, wat toch het minimum is dat van een democratische pers mag worden verwacht. Delicaat zal de oefening

steeds zijn, maar onder die voorwaarde moet het kunnen dat men actief feitelijke informatie inzamelt bij extreemrechts, bij voorbeeld door er naar videobeelden te gaan kijken.

De journalist kan vervolgens in zijn verslag trouwens ook nog ingaan op het maneuver dat extreemrechts met zijn informatie beoogt. Precies wat de VRT en de kranten hebben gedaan. Door dit te onthullen, stelde men het Blok voor als een partij die ook maar kleine politieke spelletjes speelt.

Al bij al kan het omstreden bezoekje van de Vlaamse journalisten aan Dewinter daarom niet zomaar als een 'ontsporing' worden bestempeld. Want laat er ook geen twijfel bestaan over de relevantie van het bericht: een minister uit de Vlaamse regering die met neo-nazi's aan tafel zit, dat is geen alledaagse koffie. Dat blijft spijtig genoeg zelfs heel erg. Sauwens wás op die bijeenkomst, en dankzij vrije en alerte journalisten zijn we dat ook te weten gekomen.

En ja, mogelijk heeft de affaire-Sauwens het Vlaams Blok objectief gezien in de kaart gespeeld. Toch mag dat de berichtgeving over kwesties als deze absoluut niet verhinderen. In de Wetstraat en omstreken horen ze het niet graag, maar de strijd tegen extreemrechts staat niet in de weg dat de pers àlle politici - net zoals iedereen met een publieke functie - kritisch blijft volgen. Dat is en blijft haar verdomde basisplicht.

In de schaduw

Slotvraagje: had De Morgen, die de hele zaak lanceerde, geen open kaart moeten spelen over zowel de (nog steeds niet officieel geoutte) auteur als de oorsprong van het hele verhaal ? Verscheidene redacties hebben daar de voorbije week op aangedrongen.

Toch heeft, ingeval van delicaat undercoverwerk, de betrokken journalist het recht om in de schaduw te blijven, alleen al om puur fysieke veiligheidsredenen. En zeker heeft hij het recht om te zwijgen over kennissen (potentiële tipgevers) van hem in het betrokken milieu. Zo iets valt onmiskenbaar onder het bronnengeheim dat sinds mensenheugnis de journalistieke ethische codes en onlangs nog de Raad van Europa aan alle journalisten hebben toegezegd.

In dat licht doet het toch wel een beetje vreemd aan dat met name TerZake op de VRT-televisie en De Standaard zo hard zijn gaan doorboren naar de (vermeende) bron van DM bij het Sint-Maartensfonds. Was een beetje meer respect hier niet op de plaats geweest ? Anderzijds: helemaal irrelevant is de genese van een berichtgeving zoals die over Sauwens natuurlijk niet, alleen al historisch en sociologisch gezien. Het is maar de vraag of De Morgen niet de eerste zou zijn om door te boren naar de bronnen van De Standaard wanneer die het ontslag van Mieke Vogels zou bewerkstelligen na onthullingen over een lidmaatschap van het ALF...

Dossier De val van Johan Sauwens

En de week eindigde met schieten op de boodschapper

Als de feiten kloppen, gun mekaar toch die primeur

————— Josse Abrahams
journalist De Morgen

Je kan het voortdurend in vraag stellen van mekaars bronnen natuurlijk ook kwalitatieve journalistiek noemen. Ik denk daarentegen dat we ons beroep en de perceptie ervan door het grote publiek onderuit aan het halen zijn. De nasleep van de zaak Sauwens twee weken geleden joeg mij de gordijnen in.

Het kwam allemaal betrekkelijk langzaam op gang. Zondag 6 mei besloot de redactie van De Morgen het verhaal van Sauwens' aanwezigheid op de bijeenkomst van het Sint-Maartensfonds te publiceren. Dat gebeurde heus niet zonder beraad en afweging van het belang er van. Uiteindelijk was het gewicht van de zaak in verhouding tot het andere aanbod van die dag voldoende om er de krant mee te openen. Dit was belangrijk nieuws en was bovendien onbetwistbaar juist. Iemand van onze vaste journalisten was ter plaatse en had Sauwens met eigen ogen bezig gezien. Twijfels over de bron waren bijgevolg uitgesloten.

Maandag begon het nieuws door te sijpelen in de politieke wereld maar vooral in de geesten. De SP eiste eerste nog ontslag uit het Sint-Maartensfonds, Sauwens verontschuldigde zich en wie het dagboek van minister-president Patrick Dewael las, merkt dat er wat tijd over heen ging voor er bijkomende vragen werden gesteld en de positie van Sauwens in gevaar kwam. Wat volgde was een parlementair debat, discussie en verwarring en uiteindelijk het ontslag van de minister.

X 1

Opvallend was dat die laatste in zijn verdediging voortdurend de boodschapper, de krant De Morgen, probeerde te betrekken. Niets nieuws onder de zon, een eeuwenoude strategie, waar Sauwens overigens ook de weken daarvoor van gebruik had gemaakt in zijn verweer in de zaak van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij, een dossier dat eveneens in De Morgen werd gebracht en waar Sauwens de ronduit smerige reactie bovenhaalde dat de reeks geschreven werd door dezelfde journalist die het dossier van Getuige X1 naar boven had gespit, een dossier dat in zijn ogen blijkbaar als verzinzel moet worden bekeken. Dat datzelfde dossier goed was voor een mobilisatie van de Belgische parketten en door hen blijkbaar wel ernstig genoeg werd genomen om te onderzoeken, veegt Sauwens even onder het tapijt. Maar dit geheel terzijde.

Na zijn ontslag bleef de ex-minister uithalen naar de krant en paste

het schieten op de boodschapper perfect in zijn verdediging. Het pijnlijke van de zaak is dat een aantal media met plezier achter die strategie aanhielden. Dit was een ideale kans om geloofwaardigheid van De Morgen onderuit te halen. Dat wij alles uit de allereerste hand hadden, onze tipgever niet zomaar geloofden en zelf gingen kijken, was voor die media nog niet voldoende. Nu kwam het verhaal van het bondgenootschap met het Vlaams Blok op de proppen. Dat de aanklagers gebruik maakten 'van tweede of derde hands bronnen, 'van horen zeggen van horen zeggen' maakte niet uit. De schijn werd gewekt. De krant die al jaren Vlaams Blok-mandatarissen in hun hemd zet, speelde onder één hoedje met die partij.

Geloofwaardigheid

Alle middelen zijn blijkbaar goed om mekaars geloofwaardigheid onderuit te halen. Het behoort bij een professionele werkwijze om berichten van andere media zelf na te gaan. Probleem is dat dat teveel gebeurt in de hoop dat de anderen in de fout zijn gegaan, het checken van het verhaal van de concurrenten om hen er mee te kunnen pakken.

Ik weet het wel, beste collega's, we zijn allemaal wel een beetje in dat bedje ziek. Als we primeurs van mekaar moeten overnemen, omdat ze er nu eenmaal als een paal boven water staan, dan doen we dat schoorvoetend en hopen we steeds dat het verhaal niet klopt. Klopt het wel dan wordt de krant, tv-zender of radio liefst zo ver mogelijk naar onder in de kolommen vermeld. Het is kleinzielig en kinderachtig. OK, er moet gecheckt en dubbel gecheckt worden, maar als het achteraf allemaal blijkt te kloppen, gun mekaar dan die primeur. Als iedereen zijn werk zo goed mogelijk doet, komt dat het hele beroep ten goede.

Nog niet zo lang geleden bracht een enquête het angstvallig gebrek aan geloofwaardigheid van de media in België aan het licht. Het zou ons allemaal ongerust moeten maken. Als journalistieke bijdragen voortdurend in vraag worden gesteld, is de fase van het afhaken van de lezer misschien wel erg dicht bij.

In plaats van het onderuit halen van mekaars verhalen, zouden we ons best eens buigen over de perceptie van ons beroep in de publieke opinie. Misschien is er wel een samenhang met bijvoorbeeld het voortdurend dalen van de totale krantenmarkt. Als het nieuws waarmee lezers hun honger stillen, niet meer betrouwbaar is, nemen ze misschien andere voedingsgewoontes aan.

Dossier De val van Johan Sauwens

De Beelden met Sauwens

Woensdag 16 mei was voor mij een van de meest hectische dagen als politiek verslaggever. Op die dag nam Vlaams minister Sauwens ontslag, uitgerekend nadat het Vlaams Blok aan heel wat journalisten beelden van hem liet zien op de omstreden bijeenkomst van het Sint-Maartensfonds.

Johny Vansevenant
VRT-radionieuwsdienst

Foto: VRT

Johny Vansevenant

Heel de zaak had uiteindelijk maar een lauwe mediastart gekregen. Maandag waren de reacties bijzonder voorzichtig op de primeur van De Morgen. De media deden de zaak af met een reactie van Sauwens zelf. De politieke partijen gaven hem een bolwassing maar zagen niet direct gevolgen voor het ministerschap van Sauwens.

Dinsdagnamiddag eisten de SP en Agalev wel zijn ontslag, na kritische fractiebijeenkomsten.

Maar woensdagmorgen was het scenario voor de VLD nog altijd dat Sauwens wel gered zou worden als hij maar een zeer overtuigend mea culpa zou slaan in het Vlaams parlement. Zelfs al zat minister-president Dewael met zware gewetensproblemen. De VU bleef Sauwens steunen, ook zijn collega-minister Bert Anciaux.

Om 13 uur pakte VTM groots uit met het verhaal over de beelden. De zender kon ze wel niet laten zien, maar VTM-collega Van den Bogaert had ze kunnen bekijken. Het verhaal van de beelden bracht de zaak Sauwens in een nooit geziene stroomversnelling. Dat merkte je meteen aan de reactie van de politici van de meerderheid. VLD-voorzitter De Gucht zei: "hier is werk voor een biechtvader, maar één ding is zeker, Sauwens moet gaan." Ook in de omgeving van VU-minister Anciaux was er een duidelijke ommeslag. "Dit kunnen we niet blijven verdedigen", was te horen. In Bonanza van dezelfde week, zegt Anciaux zelf trouwens dat Sauwens nog minister was geweest, als die beelden er niet waren geweest.

Informatietaak

Ik vroeg me onmiddellijk af waar VTM die beelden had gezien, want collega Van den Bogaert had niet gezegd waar hij ze bekeken had. Ik vermoedde wel dat het Blok ze had. Mijn VRT-tv-collega's kregen bij de partij te horen dat ze de primeur aan VTM hadden gegeven omdat de VRT het Blok boycot. Blok-fractie leider Dewinter wou de VRT-journalisten wel de beelden laten zien. Wat extra druk op Sauwens en de Vlaamse regering leek hem blijkbaar welkom.

Als journalist besef je duidelijk dat je gebruikt wordt in zo'n scenario. Maar anderzijds was er de politieke impact van de beelden. Ik wou ze ook met eigen ogen kunnen zien om ze te kunnen inschatten. Waren de beelden gemanipuleerd bijvoorbeeld? Ik zou in mijn informatietaak tekort geschoten zijn als ik niet was gaan kijken. Bovendien, het verhaal van de beelden was gelanceerd. Je kon dus moeilijk anders dan erop doorgaan. Zelfs al had elke Vlaamse journalist, ook die van VTM, geweigerd om de beelden te gaan bekijken, dan zouden ze wel opgedoken zijn via de Nederlandse tv of desnoods via internet. Eraan ontkomen kon je moeilijk, zelfs al dienden ze de strategie van het Blok.

Eén ding is zeker. Heel de kwestie toont nog maar eens aan welke impact beelden kunnen hebben. Woorden kan je met woorden weerleggen, maar de enorme indruk die beelden kunnen maken,

krijg je moeilijk weggewerkt met woorden. Daarom was het politieke effect van het verhaal van de beelden veel groter, dan wat in De Morgen stond.

Terugspoelen

Toen ik het verhaal bracht in het nieuws van 15, 17, 18 en 19 uur heb ik er altijd duidelijk bij vermeld dat de beelden te zien waren bij het Blok. De goede verstaander kon dan horen welk maneuver er aan de gang was. De Winter had er trouwens geen probleem mee dat ie als bron vermeld werd. VTM had in zijn berichtgeving de bron niet vermeld.

Ik heb ook geprobeerd om een bijzonder sec verslag uit te brengen van wat ik gezien had. Eerst een beschrijving van wat vooraan in de zaal te zien was. En daarna een verslag van wat er te zien was van Sauwens. Ik heb herhaaldelijk de beelden laten terugspoelen om precies te weten op welk gedicht of lied hij reageerde tijdens de manifestatie. Ik heb ook geen appreciatie gegeven bij wat ik gezien heb, om het verslag zo neutraal mogelijk te maken.

Krijg je nu als journalist gewetensproblemen? Je voelt uiteraard dat je gebruikt bent. Maar anderzijds, als je zo aan tastbare informatie raakt die politiek relevant is, dan kan je die toch moeilijk negeren. Bovendien was het Blok zo handig om de beelden te laten zien op de juiste plaats (kantoor Dewinter in Vlaams parlement) en op het juiste tijdstip (toen moest beslist worden over het lot van Sauwens.). Wat wel vaststaat, is dat je in geen geval een bijkomende prijs mag betalen voor die beelden. Je moet het Blok als journalist blijvend kritisch aanpakken. Dat heb ik de dag erna ook gedaan in een interview met Filip Dewinter.

Info voor interviews

Een slotvraag. Levert het Blok veel informatie en primeurs aan de pers? Uit mijn jarenlange ervaring als Wetstraatverslaggever moet ik daar negatief op antwoorden. Van het Blok heb ik nog nooit primeurs gekregen. Wel waren er verhalen over Blokker Annemans in de Dutroux-commissie. Hij had wel de naam dat hij informatie gaf voor tv-interviews. Maar ik kan niet uit eigen ervaring spreken, want ik heb die Dutroux-commissie niet van nabij gevolgd.

Al heb ikzelf wel eens een tekenend voorvalletje meegemaakt. Ik heb indertijd in de Kamer de Augusta-commissie gevolgd die moest beslissen over het lot van oud-minister Coëme. Ik zat in de gang een bijdrage voor Actueel neer te pennen. Er was een detailtje over de Augusta-affaire dat ik vergeten had. Toen zag ik Annemans voorbijkomen. Hij zat ook in de Augusta-commissie en ik vroeg hem wat meer informatie over dat detailtje. Annemans antwoordde me prompt: "Ik geef je geen informatie, je hebt me niet opgevoerd tijdens interviews, dus krijg je niets." Blijkbaar was er na de Dutroux-commissie een verwachtingspatroon ontstaan bij Annemans, een patroon dat alleen maar te betreuren is.

Dossier De val van Johan Sauwens

VTM de bevriende zender van het Vlaams Blok?

Dirk Van den Bogaert
Chef politiek VTM

Foto: Johan Van Cutsem

Dirk Van den Bogaert

Het zal je maar overkomen als nieuwszender. Je hebt een leuke primeur, en beschrijft als eerste wat er allemaal te zien is op de video-beelden over het Sint-Maartensfonds, en de collega's van de concurrerende VRT bombarderen je meteen tot bevriende zender van het Vlaams Blok.

In een schriftelijke reactie aan VTM tracht VRT-collega Walter Zinzen er zich nog makkelijk vanaf te maken. De uitspraak 'bevriende zender' was gewoon ironie van Ter Zake-presentatrice Phara de Aguirre. Maar in de bevriende kranten van de VUM laat Zinzen in zijn kaarten kijken. Geen sprake meer van een grapje. Nu luidt het dat Vlaams Blok-Kamerlid Gerolf Annemans zegt dat hij de beelden wel aan VTM en niet aan de VRT doorspeelt. 'Dan lijkt me dat een bevriende zender', luidt de snelle conclusie van Walter Zinzen. Dus, de eerstvolgende primeur van bijvoorbeeld de SP aan de VRT-nieuwsdienst, betekent dan onherroepelijk dat de VRT een rode zender is. Dat soort verwijten hebben ze aan de Reyerslaan jaren gekregen, en die werden daar niet echt goed ontvangen.

Misprijzen

Ook Phara de Aguirre geeft toe dat het eigenlijk helemaal geen grapje was. In 'De Morgen' verwijst ook zij naar Annemans, die zou gezegd hebben dat VTM minder kritisch is en dus de beelden als eerste mocht zien. Conclusie van Phara de Aguirre: 'Hoe anders kan je verklaren dat zij eerst die beelden krijgen en daarna als eerste de foto's? Dat ze daar maar een goede reden voor geven in hun journaal'.

Het getuigt van een onwaarschijnlijk dédain om er vanuit te gaan dat de openbare omroep per definitie de eerste is met alle informatie. En als VTM een primeur heeft, dan is dat meteen het gevolg van een 'minder kritische houding'. Het misprijzen zit ingebakken bij sommige bureau-redacteuren van de VRT. Misschien moeten ze hun veilig cocon eens verlaten en terug de straat opgaan. Daar kunnen ze dan met eigen ogen vaststellen dat de journalisten van VTM, binnen en buiten de Wetstraat, ook fatsoenlijk werk afleveren, kritisch zijn, primeurs halen. Misschien ligt het kalf daar wel gebonden. De VRT is de eigen sprookjes gaan geloven. De openbare omroep is per

definitie de beste en dus komen er jaloerse reacties als VTM een primeur heeft, zeker in de Wetstraat, jarenlang beschouwd als het privé-jachtdomein van de openbare omroep.

In de politieke wereld was men overigens helemaal niet te spreken over de uithaal van Phara de Aguirre in Ter Zake. Het werd algemeen als totaal ongepast ervaren. Maar in de Wetstraat heeft VTM al jaren bewezen helemaal niet het kleine broertje te zijn. En dat steekt natuurlijk.

Aanschuiven

Het is eigenlijk vrij lachwekkend hoe de journalisten van de 'correcte' zender stonden aan te schuiven om, uren na VTM, ook de video-beelden te kunnen bekijken. Laat ons nu heel even veronderstellen dat de VRT als eerste die beelden had te zien gekregen, was dat dan plots een Vlaams Blok-vriendelijke zender? Nee toch.

Tweede vreemde vaststelling. De VRT-radio maakt later ook melding van de beelden, en zegt daar nadrukkelijk bij dat ze die bekeken heeft bij het Vlaams Blok. Waar VTM zich scrupuleus houdt aan het bronnengeheim, verklaart de VRT meteen haar bron. Dat kan toch niet? Een bron is heilig voor een journalist, en dan verraad je nooit wie je informant is. Of die nu liberaal, katholiek of extreem-rechts is. Dat is gewoon een stelregel waar je als journalist niet van kan afwijken. Ofwel moet je vooraf zeggen: ik weiger informatie van die partij. Maar niet met de linkerhand informatie gaan schooien, en met de rechterhand uithalen. Wees dan consequent en blijft daar weg.

Maar ja, ook de openbare omroep scoort graag, nietwaar. Het is trouwens niet de eerste keer dat journalisten met graagte eerst informatie halen bij het Vlaams Blok, om dan vervolgens doodleuk in de krant te zetten wie uit de biecht heeft geklapt.

Belang

Temidden van al die heisa over VTM als al dan niet bevriende zender, zou men bijna het grote politiek belang vergeten van de fameuze beelden. De aanwezigheid van minister Sauwens op het feest van het Sint-Maartensfonds was al bekend, maar uiteindelijk hebben het bestaan van videobeelden en foto's de minister de das omgedaan. Het was VTM dus niet zomaar om een primeurtje te doen, maar om het ultieme bewijs.

Big Media Group nv is een snelgroeiend, dynamisch mediabedrijf. Als uitgever van een nieuw, kwalitatief, regionaal business magazine, dat onlangs gelanceerd werd in Vlaanderen, willen we ons team versterken met:

Freelance Journalisten / Copywriters (m/v) voor de provincie Antwerpen

Profiel ■ Je werkt op zelfstandige basis, je schrijft vloeiend Nederlandse teksten, waarbij het accent zal liggen op financiële en zakelijke berichtgeving. ■ Je bent communicatief en hebt relevante ervaring in b2b-journalistiek. ■ Je denkt mee over de redactionele inhoud. ■ Ervaring in copywriting is een pluspunt.

Wij bieden: ■ Veel ruimte voor eigen creatieve editoriale inbreng in het business magazine. ■ Aantrekkelijke vergoeding per geschreven artikel.

Wil jij deel uitmaken van ons team? Stuur dan je sollicitatiebrief met C.V. en enkele artikels naar: Big Media Group nv, t.a.v. Jan Willems, L. De Raetlaan 10, 3900 Overpelt.
Tel.: 011 808 808, Fax: 011 808 809 E-mail: jan.willems@big-media-group.com

BIG
MEDIA GROUP NV

Dossier De val van Johan Sauwens

Verantwoordelijkheid neemt toe

Foto: Guido Zeebrouckers

Eric Donckier

Johan Sauwens (VU) moest nadat hij een viering van het Sint-Maartensfonds - een vereniging van gewezen oostfrontsoldaten en hun sympathisanten - bijwoonde, ontslag nemen als minister van de Vlaamse regering. De politiek dwong hem daartoe. Maar slechts nadat de media eerst hun rol hadden gespeeld in een Grieks drama waarvan het Vlaams Blok de regie in handen had. Voor dit laatste zijn er twee belangrijke

aanwijzingen. De bal ging aan het rollen met een artikel in 'De Morgen'. Deze krant heeft een traditie in het undercover volgen van bijeenkomsten van extreemrechtse organisaties. Maar toen hoofdredacteur Yves Desnemt gevraagd werd of de krant getipt was over de aanwezigheid van Sauwens op de bewuste viering, verwees hij niet naar deze traditie. Integendeel, tot driemaal toe beriep hij zich op het beroepsgeheim van de journalist om niet op de vraag te moeten beantwoorden. Dit versterkt het vermoeden dat de krant inderdaad getipt werd. En dat kon alleen door mensen uit de organisatie zelf.

De tweede belangrijke aanwijzing is de video, die door het Vlaams Blok werd vrijgegeven toen bleek dat de artikels in 'De Morgen' niet volstonden om Johan Sauwens te doen opstappen. Alleen al het nieuws dat een video was opgedoken, volstond om de situatie

definitief te doen kantelen.

Het mag duidelijk zijn. Het ontslag van Johan Sauwens als minister was terecht. Dat kunnen we nu met zekerheid stellen. Het kan niet zijn dat ministers, al was het maar door hun aanwezigheid, ook maar enige schijn van legitimiteit geven aan organisaties die samenwerken met neo-nazi's en neo-nazistische groeperingen.

Dit neemt niet weg dat wij ons als journalisten vragen moeten durven stellen bij de rol die we gespeeld hebben in het ontslag van Johan Sauwens. Hebben we ons niet laten misbruiken door het Vlaams Blok? Hebben we wel voldoende gecontroleerd in welke mate de video al dan niet gemanipuleerd was? Hebben we het principe van woord en wederwoord laten spelen voor we onze conclusies trokken? Waren we onbevooroordeeld? Wisten we in welk spel we speelden en wilden we het weten?

Menig journalist, en daar wil uw dienaar zich zelf bij rekenen, zal op een of meerdere van deze vragen met een 'neen' moeten antwoorden. De concurrentie en de tijdsdruk, nietwaar. Maar dit kan niet langer. Want indien deze affaire iets heeft aangetoond, dan is het wel dat politici zich in hun doen en laten in eerste instantie laten leiden door de media. De eerste en de tweede macht hebben troonsafstand gedaan ten voordele van de vierde macht. We mogen daar fier op zijn. Maar het houdt wel in dat onze verantwoordelijkheid des te groter is geworden, dat wij dus zorgzamer dan ooit te werk moeten gaan.

Eric Donckier, hoofdredacteur Het Belang van Limburg.

Geen stap te ver

Foto: RUG

Kurt Tuerlinckx

Mochten journalisten een videoband over het feest van het Sint-Maartensfonds bekijken die door het Vlaams Blok werd getoond? Ja. Op het ogenblik van de feiten speelde die bewuste video een centrale rol in de politieke besluitvorming.

Even recapituleren. Johan Sauwens leest op de middag een verklaring voor in het Vlaams Parlement waarin hij zijn lidmaatschap van het Sint-Maartensfonds opzegt. De zitting wordt

vervolgens geschorst. Voor ze om 14u wordt hervat, gonst het van geruchten in de wandelzaal van het Vlaams parlement. VTM heeft in het journaal van 13u verklaard dat er een video bestaat over de aanwezigheid van Johan Sauwens. De nervositeit bij de politici stijgt, het ontslag van de minister hangt in de lucht. Dat gebeurt uiteindelijk dan (nog) niet.

Het Vlaams Blok nodigt in de late namiddag - dat is mijn ervaring - journalisten uit om de video te bekijken. Ga je er op in? Ja. Omdat op dat moment heel duidelijk was dat het Vlaams Blok die video gebruikte in zijn strategie tegen Johan Sauwens. De video kwam pas boven nadat de minister zijn lidmaatschap van het Sint-Maartensfonds had opgezegd.

Juist omdat kort na de middag bleek dat de politieke partijen dui-

delijk werden beïnvloed door het bestaan van de video, hoewel ze die blijkbaar niet gezien hadden. En om precies te weten wat er op stond, ben ik die video ook gaan bekijken.

Juist bij het bekijken ervan werd het beeld van de manipulatie rond de video ook veel duidelijker. Het is niet omdat het Blok zijn visie geeft bij de beelden, dat je als journalist die informatie ook klakkeloos overneemt. Je kon op video heel duidelijk zien dat het niet zomaar amateurbeelden waren, dat een aantal zaken heel bewust in beeld werden gebracht.

De herkomst van de videobeelden werd ook duidelijk aangegeven in de verslaggeving. Hoewel het Blok aandrong om dat niet te doen. Journalistiek werd de zaak objectief geregistreerd en geduid. Het is toch de taak van journalisten om te trachten de manipulaties achter de schermen in beeld te brengen. Dat je daarbij telkens afweegt hoever je kan gaan, is evident. Maar het bekijken van de video van het Blok was geen stap te ver.

Overigens, ik vind het steeds opmerkelijker dat de politiek zich vaker en dieper bemoeit met de media en de berichtgeving over extreem-rechts. De politici herhalen dat ze zich daar niet mee willen bemoeien, maar tussen de lijnen wordt de druk verhoogd. Het blijft een zaak dat de media dit zelf moeten regelen. En niet hoeven mee te spelen in de politieke beleidslijnen.

Kurt Tuerlinckx
Gazet van Antwerpen

Nieuws uit de verenigingen

Standpunt zelfstandigen over auteursrechten

De Werkgroep Zelfstandigen van de Vlaamse Vereniging van Beroepsjournalisten verwerpt de actuele pogingen van de meeste Vlaamse uitgeverijen om de voor hen werkende zelfstandige journalisten ertoe te brengen hun auteursrechten volledig af te staan. Totaal onaanvaardbaar is dat in een aantal gevallen de uitgevers de zelfstandigen thans voor de keuze plaatsen het voorstel te ondertekenen of op te hoepelen. De Werkgroep adviseert alle journalisten aan te sluiten bij de Journalisten Auteursmaatschappij (JAM) - fotografen en cameramensen bij SOFAM - en deze auteursmaatschappijen te verzoeken onderhandelingen te starten met de uitgevers met het oog op een globale regeling voor alle leden.

De Werkgroep kan meer bepaald niet akkoord gaan met de voorstellen die momenteel aangeboden worden door Roularta, De Financieel-Economische Tijd, De Vlijt en de VUM omdat hierbij telkens een volledige overdracht wordt geëist van alle vermogensrechten op de geleverde bijdragen. Als uitzondering op de regel gelden "tot dusver onbekende exploitatievormen". Roularta biedt een algemene tariefverhoging van 3 procent in ruil voor onbeperkt hergebruik in multimediale toepassingen, 30 procent van de oorspronkelijke vergoeding bij hergebruik in een andere publicatie van de uitgever of geassocieerd bedrijf en 40 procent van de verkoopprijs bij verkoop aan een andere uitgeverij. De Tijd spreekt enkel over een verhoging van de basishonoraria met 3 procent voor multimediale toepassingen. Ook voor wie de VUM-overeenkomst tekent en alle exploitatierechten overdraagt ligt een verhoging van de vergoedingen klaar tussen 10 en 30 Bef naargelang de aard van het stuk, wat eveneens neerkomt op zo'n 3 procent extra. In het voorstel van De Vlijt heet het kort en bondig "dat alle vermogensrechten zonder enige vergoeding in hun meest volledige wettelijke omvang overgedragen worden".

Wat de morele rechten betreft die de auteurswetgeving garandeert - het recht op openbaarmaking, naamvermelding en eerbied voor het werk - maken Roularta en De Tijd er een ingewikkeld potje van. Zo wordt de auteur gevraagd weliswaar afstand te doen van het recht om zich te verzetten tegen elke wijziging van zijn werk, maar behoudt hij het recht om zich te verzetten tegen iedere misvorming of verminking of andere wijziging of aantasting van zijn werk die zijn eer of faam kan schaden. De naamvermelding wordt niet gegarandeerd. Bij publicatie in een andere titel moet er voorafgaandelijk met de auteur overlegd worden. Bij de VUM moet de zelfstandige het stellen met de belofte dat de uitgeverij zich ertoe verbindt de teksten van de freelancer niet te misvormen. Deze uitge-

ver zal zich ook inspannen om de naam of initialen te vermelden. Bij De Vlijt is er van garanties inzake morele rechten helemaal geen sprake.

De Werkgroep Zelfstandigen eist dat overdracht van auteursrechten enkel kan slaan op zeer goed omschreven doelen. Uitgever en de JAM (SOFAM) moeten telkens opnieuw een aparte financiële regeling uitwerken voor elk medium waarin de uitgever teksten van zelfstandigen wil gaan hergebruiken. Wat de multimediale toepassingen betreft dient gezien de tot dusver geringe rentabiliteit op basis van omzet- en winstcijfers een aandeel toegewezen te worden aan de groep journalisten die hieraan bijdragen leveren. We spiegelen ons hier aan de overeenkomst die de JAM eind 1997 sloot met Rossel (Le Soir) en waarbij een licentie voor hergebruik gegeven werd voor bepaalde informatiedragers tegen een totaal bedrag van 1,5 miljoen Bef voor de volledige groep journalisten als de omzet kleiner is of gelijk aan 10 miljoen Bef. Hoe hoger de omzet, hoe hoger het bedrag voor journalisten. Bij hergebruik in een andere titel van dezelfde uitgeverij moet volgens ons principieel 50 procent betaald worden van de oorspronkelijke vergoeding. Bij verkoop aan een andere uitgever is het aan de auteur om onderhandelingen te voeren. De zelfstandige behoudt immers altijd het recht om zijn tekst door te verkopen aan iemand anders.

De morele rechten die de auteurswetgeving verleent dienen volledig gerespecteerd te worden. Dit betekent dat de uitgever de auteur steeds om een toelating verzoekt voor een welbepaald hergebruik tenzij de samenwerking voor een bepaald medium een structureel karakter heeft. Zo volstaat bijvoorbeeld één toestemming om alle geleverde artikelen op een welbepaalde website te plaatsen. Voor elk ander gebruik is wel een toelating nodig. Elke wijziging aan de inhoud moet afgesproken worden met de auteur. Ook het recht op naamtekening door de auteur moet onverkort gelden. De uitgever die deze morele rechten niet respecteert is hiervoor ten volle aansprakelijk en dient schadevergoeding te betalen. Dreigementen van uitgevers om niet langer samen te werken met zelfstandigen die weigeren hun auteursrechten volledig over te dragen zijn totaal uit den boze. Klachten hierover moeten behandeld worden door een nog op te richten paritair bemiddelingscomité met hierin uitgevers en zelfstandige medewerkers.

WERKGROEP ZELFSTANDIGEN VVJ

Deze verenigt zowel journalisten, cameramensen als fotografen.

Oproep: 'Het leven zoals het is... van een freelancer'

De Werkgroep Zelfstandige Journalisten (WZJ) wil belevenissen, ervaringen, problemen, voor- en tegenslagen van haar journalisten in kaart brengen om haar beleid beter te kunnen afstemmen op de noden, vragen en wensen van alle freelancers. De WZJ wil de resultaten van deze oproep ook in een document verwerken. Dat moet een leidraad/hulp worden voor huidige en toekomstige freelancers. Bent u een zelfstandige beroepsjournalist? Pas aan de slag of al jaren actief? Bent u een ex-freelancer of iemand die met freelancers werkt? Wat zijn uw ervaringen, uw dagelijkse vreugden en smarten? Hoe is de samenwerking met collega's, redacties en hoofdredacties? Werkt u dag en nacht? Goed betaald of niet? Waarover maakt u zich zorgen? Wat maakt u blij? Alle informatie

over hoe 'het leven als freelancer' is, is welkom. Maar daarvoor hebben we wel uw hulp en bijdragen nodig. Schrijf ons. Fax ons. Mail ons, liefst zo vlug en zo uitgebreid mogelijk. Namen worden NIET vermeld, tenzij na uitdrukkelijke toestemming.

Luc Vanheerentals, Ria Goris, Ann Driessen

Contactadressen:

Werkgroep Zelfstandige Journalisten, VVJ-AVBB,

Postbus 116, 3000 Leuven 3, faxnr. 016-26.17.15

ann.driessen@antwerpen.be

ria.goris@pi.be

Europese fotoprijzen voor Stephan Vanfleteren

Op 29 april werden in Kopenhagen de Europese Fuji-fotopersprijzen uitgereikt. De Belgische persfotograaf Stephan Vanfleteren (De Morgen) is in twee categorieën in de prijzen gevallen. Hij won de eerste prijs in de categorie 'Features' met 'Afganistan - Young boy jumps over river' en hij won ook de eerste prijs in de categorie

'News' met 'Euro 2000 Soccer - English football fan showing muscles'.

De eerste prijs in de categorie 'Sports' ging naar Philippe Buissin (Reporters) met 'Sydney 2000 - Diving'.

Foto: Stephan Vanfleteren

Foto: Stephan Vanfleteren

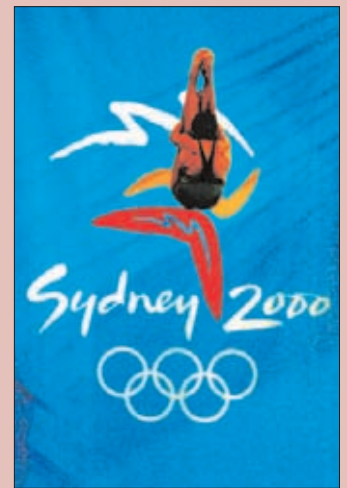

Foto: Philippe Buissin

Onder embargo

De leden van de Geschillenraad die erover moet waken dat er in de audiovisuele media niet wordt gediscrimineerd, kijken al lang niet meer op een klacht van het Vlaams Blok. Maar zes op één dag, dat hadden ze nog niet meegemaakt. Op woensdag 9 mei vonden de leden van de raad zes klachten van het Vlaams Blok in hun brievenbus, vier tegen de VRT en twee tegen ATV. Tot vandaag heeft de Geschillenraad nog nooit een klacht van het Vlaams Blok gegrond verklaard. ●● In het vorige nummer van De Journalist werd gesteld dat op de redactie van Het Nieuwsblad heksenjacht wordt gemaakt op oudere journalisten. Intussen blijkt dat ook bij Het Laatste Nieuws deze sport nog steeds beoefend wordt. Na 21 jaar trouwe dienst werd daar enkele weken geleden Rudy Bauwens met een 'regeling' wandelen gestuurd. Intussen is Bauwens aan de slag bij het magazine Play Golf, een zusterblad van het meer bekende Play Tennis. Daar is hij hoofdredacteur. ●● Koen Stuyck stapt van het Antwerpse persagentschap PagiA over naar 11.11.11. Hij wordt daar stafmedewerker die de coördinatie van een volwaardige persdienst zal uitbouwen. Voor hij bij het Antwerpse gerechtelijke persagentschap terecht kwam, deed Stuyck informaticawerk voor Amnesty International en Joker Reizen. ●● De gratis pendelkrant Metro haalt minder inkomsten dan verwacht. Roularta topman Rik De Nolf heeft andere aandeelhouders voorgesteld het dagblad om te turnen tot een weekblad. RUG-topman Marc Vangeel is het daar niet mee eens en zegt dat er helemaal geen overhaaste beslissingen genomen moeten worden. Dat er een inkomstenprobleem is, ontkent hij niet. Vooral de verhoopde jobadvertenties zouden op zich laten wachten. ●● Tot 31 mei kunnen beroepsjournalisten deelnemen aan de Vlaams-Brabantse Persprijs die goed is voor 100.000 Bef. Alle in 2000 gepubliceerde journalistieke bijdragen die betrekking hebben op Vlaams-Brabant komen in aanmerking. Info via e-mail bij adewolfvl-brabant.be ●● Op 18 juni wordt in het Europees Parlement voor de tweede keer in België een 'Machiavellibijeenkomst' georganiseerd. Machiavelli organiseert in Den Haag al meer dan tien jaar debatavonden inzake politiek, journalistiek en overheidsvoorlichting. Meer info is te vinden op de website machiavelli@totalidentity.nl.

Herman Sourbron: Soms schrijf ik een lezersbrief

Ann Deceunynck

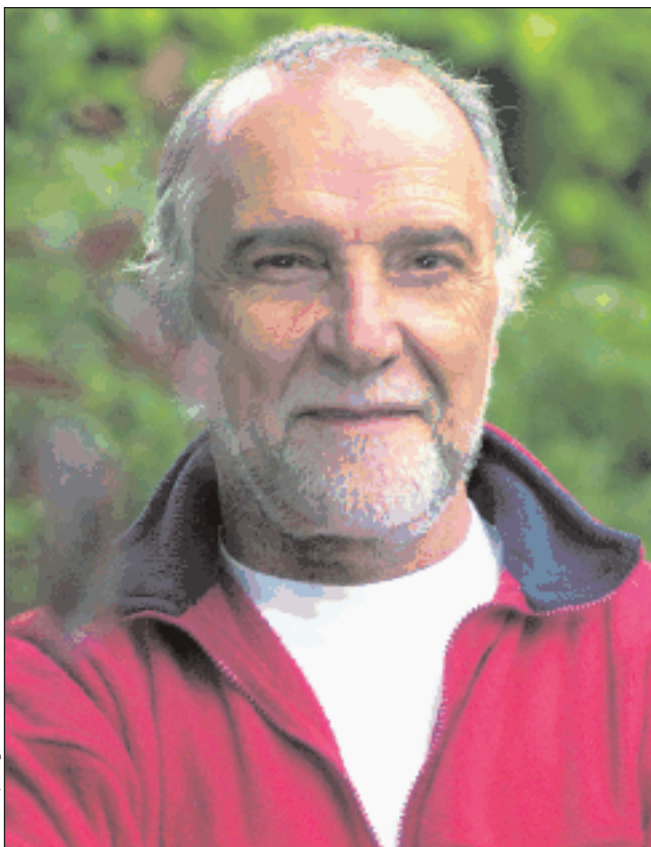

Foto: Tiny Bogers

Herman Sourbron

'Het ecologische thema in de pers lijkt uitgeblust. Ook Agalev is daar uiteindelijk nog maar weinig mee bezig. Toen ik in de jaren '70 begon met het opvolgen van thema's rond natuurbehoud, was bijvoorbeeld ook de Volksunie écht bezorgd om dat groene gedachtegoed. Dat voor die ecologische problemen tegenwoordig nog maar zo weinig aandacht bestaat, verontrust mij. Het mag duidelijk zijn dat de mens fout zit als hij niet meedenkt met de natuurlijke mechanismen van de aarde. De BSE-crisis heeft dat nog maar eens bewezen.'

Herman Sourbron geniet inmiddels al bijna twee jaar van een welverdiend (pre-)pensioen. Als pas afgestudeerde met een diploma hoger onderwijs kwam hij aanvankelijk voor de klas terecht. Daar doceerde hij Engels, Duits en moraal. Snel besepte hij dat dit niet zijn hele loopbaan zou worden, en besliste hij naar Australië te emigreren. Toen heel het papieren dossier in orde was, veranderde Sourbron van gedachte. Hij kon beginnen op de redactie van Het Belang van Limburg, en twijfelde niet lang. Van zijn keuze heeft hij later nooit spijt gehad. Gedurende korte tijd kwam Sourbron op de sportredactie terecht. Maar daar hield hij het snel voor bekeken. Toen verhuisde hij naar binnenland. 'Daar heb ik de stiel geleerd, en een zwak ontwikkeld voor ecologie'. Na een hele carrière op de

Hasseltse redactie kon Sourbron naar eigen zeggen 'uitlopen op zijn sokken'.

Nu werkt hij nu nog onbezoldigd mee aan de redactie van enkele tijdschriften. Zijn oude liefde, de 'milieu-berichtgeving' kon hij niet loslaten. Dat blijkt ook als Sourbron toegeeft dat hij nog af en toe naar de redactie belt met 'tips'. 'Als blijkt dat het stralingsniveau in de Franse Vercors nog altijd Tsjernobil-hoogten haalt, dan vraag ik mij af waarom hier in Limburg niet eens onderzocht wordt hoe het komt dat het kankersterftecijfer zo hoog is op sommige plaatsen. Ik signaleer mijn bezorgdheid dan aan de redactie. En als een bepaald actueel dossier mij echt dwars zit, dan kruip ik in mijn pen en schrijf ik een lezersbrief naar Het Belang van Limburg. Daar kan ik dan echt in kwijt wat ik te zeggen heb'.

'Natuurbehoud wordt in onze pers steevast verwaarloosd. Duurzame ontwikkeling is nochtans de basis van alles. Ook van de economie. In de jaren '70 ben ik begonnen met me in te werken in de problemen rond natuurbehoud. Ik heb mezelf stevig gedocumenteerd omdat ik wilde weten waar ik aan begon. Ik kocht stapels boeken over de mens in de natuur. De mens is in de natuur echt niets meer dan een héél klein schakeltje'. 'Ik merkte dat ik op mijn groene thema's veel lezersreacties kreeg. Over de problemen rond de A 24 schreef ik meer dan 300 artikels. En die A 24 is slechts een onderdeel van het Limburgs rasterplan. Ik was vrij geëngageerd, as-trant soms ook. Ik schreef stukken met 'hoor', maar vaak zonder 'wederhoor'. Ik heb altijd een grote redactionele vrijheid genoten. In de latere jaren heb ik mezelf wel wat bijgestuurd'.

'Ik stelde vast dat de milieuorganisaties steeds nieuwe elementen aandroegen. Voor het behoud van de bio-atmosfeer, tegen de voortvarendheid van wegenbouwers. Die wilden immers altijd maar vooruitgang, maar wisten vaak zelf niet goed waar naartoe. Nadien begon ik over milieubehoud in andere sectoren te schrijven. De landbouwsector volgde, de kernenergiesector ook. Ik volgde de talloze persconferenties van de Bond Beter Leefmilieu. Hun gedachtegoed raakte ruim verspreid. Maar ik heb de indruk dat het tegenwoordig uitgeblust is'.

'Ik schreef vanuit mijn nieren. Dat kwam de objectiviteit niet altijd ten goede. Maar ik vond, en vind, dat journalisten ook echt grote verantwoordelijkheden dragen. Dat schijnt men tegenwoordig niet altijd meer te beseffen. Aan slordig taalgebruik en fouten stoor ik mij. Van schabouwelijke programma's als Big Brother tegenwoordig beginnen mijn tenen bijna te krullen'.

'Maar mooi was, precies op mijn allerlaatste werkdag in 1999, te vernemen dat mijn dochter Miet erkend was als beroepsjournaliste. Net als ik, heeft zij eerst een tijdje les gegeven, en daarna toch maar gekozen voor een carrière in de journalistiek. Zij kwam bij Mediaxis terecht. Ik heb haar nooit gepusht, maar ik ben toch blij dat mijn opvolging verzekerd is'.

De broekzak-vestzakoperatie van RMG

Regionale televisiezenders moeten van Roularta op eigen benen staan

Laurent Coppens

Roularta Media Group (RMG) wenst niet langer de exploitatie van haar regionale zenders te dragen. Zij wil uitsluitend nog instaan voor de reclameregie. Voortaan zullen beide West-Vlaamse zenders (WTV en Focus) en het Oost-Vlaamse Kanaal 3 zelf voor hun verliezen moeten opdraaien. Het contract met het Brabantse Ring-Tv zegde RMG al op.

Met de opzegging van de exploitatiecontracten - in feite gaat het om niet verlengen van de huidige exploitatiecontracten - schuift RMG het financiële risico naar de regionale zenders door. RMG wil haar rol voortaan beperken tot het werven van reclame. En dit omdat volgens de Roeselaarse mediagroep de regionale zenders zonder overheidssteun niet leefbaar zijn.

Maar hoeveel die (onrechtstreekse) steun dan zou moeten bedragen is niet gemakkelijk te becijferen. Het onderzoek naar de leefbaarheid van de regionale televisie bracht aan het licht dat de financiële cijfers van de omroepen ondoorzichtig zijn. De studie van Podium Perception Management laakt onder andere de manier van reclamewerving. "Alle reclamewerving", staat in het rapport, "gebeurt door een externe regie (RTR) die een volle dochter is van Roularta, in ruil voor de betaling van de werkingskosten. Het systeem is weinig transparant. (...) In elk geval heeft men er belang bij dat het forfaitaire systeem transparant wordt."

Maar ook aan de manier van produceren - zeg maar programma's maken - schort er iets. Uit het onderzoeksrapport: "De West- en Oost-Vlaamse zenders zijn vrij ingewikkeld gestructureerd, wat het kostprijbewustzijn en het commercieel management remt. Met uitzondering van AVS hebben zij een hoge kostprijs per uur uitzending."

Broekzak-vestzak

Opmerkelijk is dat de winstgevende zenders die zelf instaan voor de productie goedkoop produceren in vergelijking met WTV, Focus en Kanaal 3. Zij doen een beroep op productiehuisen waar RMG in participeert. Dat is volgens het rapport van PPM de achilleshiel van de hele discussie. Binnen de regionale televisiezenders vragen velen zich al lang af tot hoe ver de broekzak-vestzakoperatie reikt. Terwijl RMG meedeelt dat zij de regionale zenders moet betoelagen omdat ze financieel niet leefbaar zijn, betalen die zenders aan RMG, via dochtermaatschappijen, te veel voor de productie van hun programma's.

Ook krijgen de zenders een vastgestelde forfaitaire som voor de uitzending van reclame-boodschappen, en dit onafhankelijk van de hoogte van de inkomsten uit de verkoop van publiciteitsruimte. Met andere woorden: tegen de betaling van een vooraf vastgelegde som draagt RMG het financiële risico van de regionale zenders. Maar dat risico wenst de West-Vlaamse mediagroep niet langer mee te dragen. RMG blijft er van overtuigd dat zonder overheidssteun de regionale zenders geen lang leven meer beschoren zijn. Volgens Roularta kan die overheidssteun het best gebeuren door de vzw's, houders van de zendvergunning, die dan ook de financiële verantwoordelijkheid over de zenders moeten dragen.

De meeste regionale zenders willen wel zelf het roer in handen houden. Op die manier kunnen ze bijvoorbeeld gemakkelijker bepalen met welk productiehuis ze in zee wensen te gaan. Sommige regionale zenders spelen met het idee om via een eigen reclameregie zelf aan publiciteitswerving te doen en op die manier volledig op eigen benen te staan.

Paritair Comité voor de geschreven pers ?

Pol Deltour

Minister van Tewerkstelling en Arbeid Laurette Onkelinx (PS) heeft de procedure gelanceerd tot oprichting van een Paritair Comité voor de geschreven pers. Dit PC zou het toekomstige kader kunnen worden voor CAO's die ook de loon- en arbeidsvoorwaarden van de kranten- en magazinejournalisten regelen.

Officieel dekt het beoogde PC "de geschreven pers, de uitgeverij en het grafische kunstbedrijf". Het werkerrein zou zich uitstrekken over werknemers en werkgevers die actief zijn bij "het ontwerp, de realisatie of de productie op papieren of elektronische drager van dagbladen, weekbladen, tijdschriften". Ook prepress-activiteiten worden gecovered. Minister Onkelinx publiceerde het obligate bericht tot de oprichting van het PC in het Belgisch Staatsblad van 11 mei jongstleden. Werkgevers- en werknemersorganisaties hebben nu drie maanden tijd om hun mening erover kenbaar te maken.

Intussen is de oprichting van een sectoraal PC voor de audiovisuele media een feit. Hierover werden indertijd van werkgeverszijde geen veto's geformuleerd. In september eerstkomend al zou dit PC worden ingevuld en operationeel zijn.

Wat de printmedia betreft, zou het nieuwe PC een lacune kunnen invullen die ontstaan is door het wegvallen van een CAO voor de dagblad-

journalisten, althans aan Vlaamse kant. Onder meer hierom gaf de Algemene Vergadering van de AVBB in februari jongstleden zijn principieel fiat aan een nauwere samenwerking met de vakbonden, onder anderen in de schoot van PC's. Volgens de wet van 1968 zijn enkel de erkende vakverenigingen gerechtigd om zitting te hebben in PC's.

Vakbonden

Binnenkort gaat de AVBB opnieuw met de vakbonden aan tafel zitten om over de modaliteiten van samenwerking in de PC's te praten. De AVBB eist dat de specifieke belangen van journalisten in de persbedrijven worden gevrijwaard, onder anderen inzake auteursrechten en intellectuele onafhankelijkheid. Er zijn diverse formules om dit structureel te verankeren. Een daarvan is dat de AVBB een vetorecht krijgt over de afsluiting van CAO's.

Het bericht tot oprichting van een PC voor de geschreven pers kwam bij de AVBB wel enigszins als een verrassing, omdat kabinetsmedewerker Delattre van minister Onkelinx de journalistenvereniging enige tijd geleden had beloofd om voordien zeker nog contact te leggen met haar.

Vliegende reporter landt in Brussel

Heidi Verdonck wint eerste Egon Erwin Kisch-prijs

De winnende reportage van de 'Egon Erwin Kisch'-wedstrijd, staat op naam van Heidi Verdonck. De dertigjarige journaliste schreef het levensverhaal van Anatole Brawermane.

Gwendoline Lawaisse

Foto: Doc

Egon Erwin Kisch

De 'Egon Erwin Kisch'-wedstrijd is mee georganiseerd door het Fonds Pascal Decroos voor bijzondere journalistiek. Tegelijk lopen momenteel nog een tentoonstelling over Kisch en tal van andere randactiviteiten rond de bekende Duitse journalist. Met de wedstrijd beoogden de initiatiefnemers op zoek te gaan naar jong journalistiek talent. De winnende reportage krijgt trouwens een ereplaatsje in De Standaard. Behalve het verhaal over Anatole, stonden nog vijf reportages op de nominatielijst: 'De dromen van Brusselse daklozen: Vanavond kreeft, schat', 'Les misérables of het verhaal van Parijs', 'Van klassiek naar modern circus', 'Nog een verhaal-tje voor het slapengaan' en 'Van levenslust tot vrijheidsdwang'. Maar Heidi Verdonck ging verdiend met de prijs lopen. Haar verhaal voert je terug naar de tijd van het bezette België.

Verliefde blozer

Anatole Brawerman's nieuwe leven start kort voor Kerstmis van 1942. Anatole werd toen door Emilie en Frans Rasschaert opgenomen 'als de jongste' in hun boerenfamilietje. Zelf hadden ze nog twee kinderen. De zeventienjarige Emile en de twaalfjarige Anna. In de komende vijf jaar zou dit de enige familie zijn die Anatole heeft. Zijn moeder was op een trein naar Auschwitz beland en zijn vader vocht in Groot-Brittannië aan de zijde van de geallieerden.

De eens zo schuchtere Anatole bloeide al gauw open tot een blozende plat-telandsjongen. Zijn schoolvriendjes kenden hem als Jean Vandenberg, de pleegzoon van de familie Rasschaert. Anatole leidde een normaal leven en dat was tegelijkertijd zijn grootste geluk, "want", zo getuigt hij in de reportage van Heidi Verdonck, "als je je normaal gedraagt, val je niet op. Pas wanneer je angst hebt, maak je je verdacht."

Wanneer zijn vader terugkeert, verlaat Anatole het gezin. Maar in de vakanties keert hij altijd terug naar het Oost-Vlaamse Overmere. Anna, die als kind een echte zus voor hem was, werd in 1954 zijn vrouw.

Uitvinder van de reportage

Kisch, jood en communist, eigende zichzelf de naam Erwin toe. Egon kreeg hij mee van het patriciërsgezin waarin hij opgroeide. Hij werd in 1885 in Praag geboren als tweede zoon van vijf.

Egon Erwin Kisch wordt ook 'der rasende Reporter' (de vliegende reporter) genoemd. Die naam kreeg hij niet omdat hij als een 'razende' reportages produceerde. Integendeel, "Kisch kon uren en dagen aan een artikel zitten

schaven en over de formulering van één zinnetje zitten broeden", getuigt de bevriende Kästner in De Standaard van 24 april jl. Wel dankt hij zijn bijnaam aan de titel van één van zijn boeken. Het is een bundeling reportages waarmee Kisch in de jaren '20 bekendheid verwierf.

Kisch wordt ook wel 'de uitvinder van de reportage' genoemd. Hij was meester in het combineren van literaire stijlmiddelen met diepgaand journalistiek graafwerk. Het voorbeeld voor veel journalisten dus. Behalve reportages, sieren gewone verhalen en cultuurhistorische essays het oeuvre van Kisch. En naast een literaire passie, bezat hij een levendige belangstelling voor criminologie. Zeer levendig soms: meer dan eens zat hij zelf in de cel als gevolg van zijn nachtelijke escapades.

Kisch was een man van de wereld en één van zijn tijd. Hij trok heel de wereld rond. Meestal gewild, maar soms ook gedwongen om vervolging te ontlopen, ook al was vluchten niet bepaald zijn stijl. Kisch is de man die elke gebeurtenis noteerde en voor niets of niemand terugdeinsde. Kisch zijn bewogen leven speelde zich onder andere af tijdens de Balkanoorlog van 1912, de Eerste Wereldoorlog. Een dag na de Rijksdagbrand werd hij gearresteerd. Hij had contacten met Gorky, Brecht, Gide en Chaplin. Uiteindelijk keert Kisch terug naar zijn thuishaven, Praag, waar hij in 1948 sterft.

Tentoonstelling

Internationaal werden tal van onderscheidingen voor reportagewerk naar de journalist genoemd. België kon moeilijk op die lijst ontbreken.. Het Fonds Pascal Decroos, dat de Egon Erwin Kisch-prijs vorm gaf, viseert dan wel niet alle journalisten, maar hoopt wel de kwaliteits- en onderzoeks-journalistiek te bevorderen. Aan de wedstrijd konden enkel journalisten deelnemen die hooguit twee jaar ervaring in het vak hebben. Ook niet-journalisten die ambities hebben in het vak, krijgen een kans. Het onderwerp van de reportage is vrij, maar het moet wel gaan om bijzondere journalistiek die 'graaft in het geheugen van de wereld, speurt naar feiten die sommigen aan ons oog willen onttrekken'. Wie wint, mag zich voor 20.000 bef gaan uitleven in de FNAC en maakt kans op de publicatie van zijn, of in dit geval haar, stuk in De Standaard.

Onder het project valt eveneens de expo die in de Lipzaal van de Koninklijke Bibliotheek van Brussel loopt. De fototentoonstelling van Weense origine werd samengesteld door Marcus Patka. Hij is een rasechte Kisch-kenner en is curator van de expo. De rode draad doorheen het getoonde is een blauwe, wazige rook. Frappant hoe zelden Kisch zonder sigaret poseerde. Enkel het begin van de gang is 'rookvrij'. Die staat dan ook model voor de begin-jaren van zijn leven. Elke daarna volgende foto onthult een later moment uit het leven van Kisch. Zo doorloop je zijn hele levensloop tot wanneer de gang helemaal wazig wordt en je niets meer kunt zien...

De Reprobel-miljoenen komen er aan... *Hoe krijg ik mijn centen?*

* Indien u **reeds lid** bent van de JAM (u bent titularis van een aandeel dat u reeds betaald heeft, en wij hebben al uw persoonlijke gegevens), is alles in orde...

... u dient ons enkel een gegevensblad toe te sturen voor 30 september 2001. Dit blad kan u verkrijgen op het JAM-secretariaat. Het geld zal automatisch in de loop van december 2001 of januari 2002 op uw bankrekening worden gestort. Naast de normale administratieve kosten van de JAM, zullen geen bijkomende dossierkosten aangerekend worden.

* Indien u **nog geen lid bent van de JAM**, zijn er drie mogelijkheden:

- 1) “onafhankelijk” blijven en ons een aangetekende brief sturen waarin u de betaling van uw rechten inzake reprografie eist. U zal ons ieder jaar een dergelijke brief moeten sturen. En bij elke storting zullen we dossierskosten moeten afhouden (dit jaar vastgesteld op 100 € of 4.034 BF);
- 2) volledig vennoot worden van de JAM en haar het beheer van uw auteursrechten en van uw reprografierechten overdragen. Opgelet, indien u reeds het beheer van uw auteursrechten hebt overgedragen aan uw uitgever, is deze oplossing theoretisch gezien niet meer mogelijk (tenzij u ons persoonlijk contacteert opdat wij het contract dat u aan uw uitgever bindt, kunnen nakijken). Indien u lid bent van de AVBB of de VJPP zal het u 1.000 BF kosten (eenmalig, niet elk jaar) om een aandeel te verwerven. Indien u geen lid bent van deze verenigingen, zal dit aandeel u 5.000 BF kosten.
- 3) “reprografie-vennoot” worden van de JAM door ons enkel het beheer van uw reprografierechten over te dragen. Dit lidmaatschap is in principe voorbehouden aan journalisten die zich hebben laten “gevangen nemen” door hun uitgever: in geen enkel geval zullen we voor deze leden kunnen tussenkomen inzake auteursrecht. Hier bedraagt het aandeel eveneens 1.000 BF voor de leden van de AVBB of de VJPP en 5.000 BF voor niet-leden (eenmalig).

Contacteer voor elke mogelijkheid het **JAM-secretariaat, Steenkoolkaai 9B, 1000 Brussel - Tel. 02/229 14 70**

Opgelet: wacht niet te lang om lid te worden!

Wij beheren een gegevensbank van meer dan 4.000 auteurs en we voeren betalingscampagnes uit die duizenden overschrijvingen omvatten. Wij werken dus in “fases”, “per contracten”, en “per golven”. Concreet gezien, zullen we de inschrijvingen van nieuwe leden afsluiten op **30 september 2001** en de berekeningen van de verdeling tegen **1 december 2001**.

Indien u pas lid wordt na 30 september, zal u het geld nog steeds tegoed hebben. Het zal in bewaring gehouden worden (gedurende een periode van maximum 3 jaar), maar we zullen u in dat geval ten vroegste in december 2002 kunnen uitbetalen.

Spijtig genoeg, zal geen enkele persoonlijke afwijking kunnen toegestaan worden op deze agenda, want het gaat hier om het collectief belang. We hopen de betaling van alle reprografierechten van 2001, ten laatste op 30 januari 2002 gedaan te hebben .